

กองทุนสงเคราะห์ชุมชนในประเทศไทย :
การศึกษาวิธีการและเทคนิคของการจัดองค์การชุมชน

นางสาวจงจิตต์ ชมจำปี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากฎหมายหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (สาขาสังคมสงเคราะห์)
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 252๖

000261

THE COMMUNITY CHEST IN THAILAND: A STUDY ON THE METHODS
AND TECHNIQUES OF COMMUNITY ORGANIZATION

Miss Chongchit Chonjumpee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Sociology (Social Work)

Department of Sociology

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กองทุนสงเคราะห์ชุมชนในประเทศไทย:
การศึกษาวิธีการและเทคนิคของการจัดองค์กรชุมชน

โดย

นางสาวจงจิตต์ ชมจำปี

แผนกวิชา

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์สยาม รัตนวิจิตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุปราณี อนุภาค
.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี อนุภาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

เสรินทร์ ปุณณะหิตานนท์
.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.เสรินทร์ ปุณณะหิตานนท์)

ไพโรจน์ สิตปรีชา
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สิตปรีชา)

รัตนวิจิตร
.....กรรมการ
(อาจารย์สยาม รัตนวิจิตร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   กองทุนสงเคราะห์ชุมชนในประเทศไทย : การศึกษาวิธีการและเทคนิค
 ของการจัดองค์กรชุมชน
 ชื่อ   นางสาวจงจิตต์ ชมจำปี
 อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์สยาม รัตนวิจิตร
 แผนกวิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 ปีการศึกษา   2520

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะทราบถึงความเป็นมาและแนวทางการดำเนินงานของกองทุนสงเคราะห์ชุมชนในประเทศไทย รวมทั้งความสำเร็จของกองทุนสงเคราะห์ชุมชน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้สามารถทำนายแนวโน้มในอนาคตของกองทุนสงเคราะห์ชุมชน และจะทราบได้ว่าการดำเนินงานต่อกองทุนสงเคราะห์ชุมชน ถูกต้องตามหลักวิชาหรือไม่อย่างไร ซึ่งย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อกองทุนสงเคราะห์ชุมชน และองค์การสมาชิก หากจะได้นำข้อปัญหาที่พบไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และรับข้อเสนอแนะไปใช้อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานค้ำนี้สืบไป

วิธีดำเนินการค้นคว้า ได้อาศัยการค้นคว้าจากห้องสมุด จากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากการวิจัยสนาม สำหรับการวิจัยสนามได้ออกแบบสอบถามซึ่งมีคำถาม 47 ข้อ ส่งไปยังองค์การสมาชิกทั้งหมด 191 องค์การ และภายหลังรวบรวมคำตอบได้จาก 100 องค์การ แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยคิคคำตอบเป็นร้อยละ เพื่อหาปริมาณเปรียบเทียบและเสนอไว้ในรูปของตารางต่าง ๆ

ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นที่สำคัญ ๆ ขององค์การสมาชิก พบว่า

1. จำนวนเงินที่องค์การสมาชิกได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชนไม่ได้เท่าที่ขอ และเห็นว่าน้อยไป แต่องค์การสมาชิกก็พยายามหาจากที่อื่น แม้จะได้ไม่ครบตามที่ต้องการก็สามารถดำเนินงานไปเท่าที่จะทำได้
2. ระยะเวลาในการพิจารณาจัดสรรเงินค่อนข้างล่าช้า แต่เห็นว่าการพิจารณานี้เป็นธรรมดา

3. การดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ของสภาสังคมสงเคราะห์ ที่ดำเนินการในเรื่องกองทุนสงเคราะห์ชุมชนได้ผลปานกลาง.

4. องค์การสมาชิกได้ทราบถึงฐานะการเงินของกองทุนสงเคราะห์ชุมชนบ้าง แต่ไม่ค่อยแจ่มแจ้ง

5. การดำเนินงานของกองทุนสงเคราะห์ชุมชนเท่าที่ผ่านมาได้รับความสำเร็จพอสมควร และเท่าที่ทั่ว ๆ ไปขององค์การสมาชิกต่อกองทุนสงเคราะห์ชุมชนเป็นไปในทางบวกขอเสนอแนะ

1. กองทุนสงเคราะห์ชุมชนควรเปลี่ยนระบบการดำเนินงานโดยให้โน้มไปในแนวทางธุรกิจเอกชนมากกว่าจะอิงแบบราชการ เพื่อความคล่องตัวและประโยชน์สัมตามวัตถุประสงค์

2. งานด้านประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ ต้องได้ผู้อำนวยการประชาสัมพันธ์นี้โดยเฉพาะจริง ๆ จึงจะสามารถทำให้สาธารณชนเกิดความเข้าใจในสาเหตุของการเรียไร

3. ผู้ดำเนินงานระดับนโยบายและผู้บริหารชั้นสูงส่วนหนึ่งควรประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งและผ่านการคัดเลือกมาอย่างดี โดยพิจารณาด้านความรู้และความสามารถในด้านการบริหารงาน ยิ่งกว่าความอาวุโสหรือมีชื่อเสียงในสังคม เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้เข้าช่วยดำเนินงานของกองทุนสงเคราะห์ชุมชนอย่างจริงจัง

4. เนื่องจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชนมีองค์การสมาชิกมากขึ้น และตั้งอยู่ทั่วประเทศ แต่ขอบเขตการหาทุนจริง ๆ ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีมุ่งดำเนินการอยู่แต่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้รวมทุนได้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินที่องค์การสมาชิกทั้งหมดต้องการในแต่ละปี ฉะนั้นจึงควรมุ่งดำเนินการรณรงค์หาทุนให้กว้างขวางออกไปกว่าเดิม

2

Thesis Title : The Community Chest in Thailand : A Study on the
Methods and Techniques of Community Organization

Name : Miss ChongChit Chomjumpee

Thesis Advisor : Fr. Sayom Ratnawichit

Department : Sociology

Adademic Year : 1977

ABSTRACT

The main purpose of this study is to examine various aspects of the new movement called the "Community Chest" as being brought into practice in Thailand during the last few years. Its inception, development, organization, administration as well as success and obstacles have been given much consideration herein. The advantages of this thesis might be that, firstly, to certain extent, it would give the reader the ability to perceive as to what the future of this movement would be; whether it is heading for success or failure, and if so, under what conditions. Secondly, as it has been accepted in the field of Social Work that Community Chest is significantly based on the knowledge of "Community Organization", this thesis is therefore aimed at testifying whether or not, or to what extent, the Community Chest in Thailand have been administered in accordance with such technicality. Thirdly, since this thesis has offered several comments and recommendations, it might be of benefit to those who have been involved in any process undertaken by the Community Chest of Thailand by giving careful consideration thereto, and if some of them were found to be constructive, they could be used for stepping up the

effectiveness as well as efficiency of the Community Chest's policies and activities in the future.

As regards methodology, this study has depended, to a great extent, on library and documentary research, interviews and field research. A set of questionnaire containing 47 questions were sent out to all the 191 member organizations of the Community Chest. The number of returned questionnaires was 100 even. The obtained data and information as well as opinions were analysed and processed into percentages and presented in tabulation forms.

Some of the major facts and opinions discovered thereby are as follows :

1. In general the member organizations indicated that the amounts of money given to them were less than what they had requested. In spite of such inadequacy, they managed to get money from other sources and apparently were able to carry out their programs.

2. The time for considering requests for the allocation of funds was a little slow, but the process of consideration was found to be fair.

3. Public relation activities for the Community Chest as undertaken by the Council of Social Welfare of Thailand were only moderately effective.

4. The member organizations were informed of the Community Chest's financial situation, but were not at all clear.

5. Most of the member-organizations found the Community Chest of Thailand as a successful movement so far, and expressed their favorable attitudes thereto.

Recommendations :

1. The existing administrative patterns of the Community Chest should be modified and adapted to suit the business-like nature of its works. In order to provide more managerial flexibility also, the official-type regulations should be lowered.

2. Public relation activities relative to the Community Chest should be given utmost importance and be carried out only by the professionals in this field. Only after the public has been widely and deeply involved in the causes of solicitation, the Community Chest would succeed, in the long run.

3. A number of the Community Chest's policy makers and executives should be selected and appointed, taking into careful consideration their knowledgability and experiences in business or administration rather than such quality as fame, social status, or seniority.

4. In spite of the fact that member-organizations of the Community Chest have been situated through out the kingdom, so far the campaigns have been focused only within the metropolis area and a few big cities. Consequently the donations collected were inadequate and far less than the total amount requested by the member-organizations. The campaign areas should therefore be widened as far as possible.

- - - - -

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จจุลวงออกมาได้ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากหลายท่าน ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก อาจารย์สยาม รัตนวิจิตร ผู้อำนวยการกองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำปรึกษาและข้อคิดเห็น ตลอดจนทำการตรวจแก้ไขอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ต้นค้วยตีตลอดมาในฐานะ อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ศาสตราจารย์ ดร. เสรีน ปุณณะหิตานนท์ หัวหน้าสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ ในฐานะประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามพร้อมทั้งให้แนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลอีกด้วย รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สิตปรีชา ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์สุพร แพทยานนท์ ซึ่งก็ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนหลายประการ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ทั้งสามท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย และวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะไม่สำเร็จ หากผู้เขียนไม่ได้รับการสนับสนุน จากผู้มีอุปการะคุณ 2 ท่าน คือ บิคา มรรคา จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความ ระลึกถึงพระคุณอันสูงสุด

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสมพิศ ชมจำปี คุณมนตรี คำชู คุณจินดา คุณกิติชัย คุณสุมารีย์ คุณประศกล คุณสุรภี วัชรินทร์ คุณประจวบ คาระสวัสดิ์ เจ้าหน้าที่กองทุนสงเคราะห์ ชุมชน และเจ้าหน้าที่กองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งได้ให้ความสะดวกตลอดมา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน และท่านทั้งหลายที่มีส่วนทำให้ วิทยานิพนธ์สำเร็จจุลวงไปค้วยดี ณ โอกาสนี้

จงจิตต์ ชมจำปี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตารางประกอบ	ฉ
สารบัญแผนภาพประกอบ	ท
บทที่	
1. บทนำ	1
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสังเคราะห์แสง	8
3. การจัดองค์การชุมชน	16
4. การจัดตั้งกองทุนสังเคราะห์แสงชุมชน	33
5. การดำเนินงานของกองทุนสังเคราะห์แสงชุมชน	58
6. กองทุนสังเคราะห์แสงชุมชนในประเทศไทย	83
7. วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	116
8. ผลของการศึกษาและวิจัย	121
9. สรุปและขอเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม	188
ภาคผนวก	193
ประวัติ	211

สารบัญญัตินวสารสถิติ

ตารางที่

	หน้า
1. ปีที่ได้เข้าเป็นสมาชิกของกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	121
2. ผู้กำหนดคิห้องคการ เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.	122
3. เหตุผลที่องคการสังคมสงเคราะห์เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	123
4. ทุนคำเนิงงานเนลี่ยคอปปีขององคการกอนเป็นสมาชิกกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	125
5. แหล่งที่ได้เงินทุนคำเนิงงานขององคการหลังจากเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	127
6. การแยกประเภทของคการสมาชิก.....	128
7. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินที่ได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชนและฐานะการเงินขององคการสมาชิก.....	130
8. ความสัมพันธ์ระหว่างความลมาเสมอในการได้รับเงินจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชนและปริมาณของเงินที่คองหาเพิ่มในการคำเนิงงานขององคการสมาชิกในระยะ 4 ปี (2515 - 2519)..	132
9. ความเห็นขององคการสมาชิกที่ไม่ได้รับเงินจกสรรเทาที่ขอ.	134
10. ผลกระทบคองการคำเนิงงานเมื่อองคการสมาชิกไม่ได้รับเงินเทาที่ขอ.....	135
11. การคำเนิงการขององคการสมาชิกเมื่อไม่ได้รับเงินจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชนเทาที่ขอไป.....	137
12. วิธีที่องคการสมาชิกได้ทุนมาเพิ่ม เมื่อได้รับเงินจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชนนอยกวาที่ขอ.....	138
13. การใช้เงินที่ได้รับแบ่งสรรมาจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.	139
14. การเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายเงินไปจากโครงการเดิมที่ได้เสนอไว้	140
15. ความคิเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาการพิจารณาจกสรรเงิน..	141

16. ทักษะขององค์การสมาชิกเกี่ยวกับการพิจารณาโครงการเพื่อจัดสรร เงินของกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	143
17. ความเห็นในค่านผลการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ของกองทุน สงเคราะห์ชุมชน.....	144
18. การทราบความเคลื่อนไหวของกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	146
19. การรับทราบขององค์การสมาชิกในเรื่องฐานะการเงินของกองทุน สงเคราะห์ชุมชน.....	147
20. วิธีการที่องค์การสมาชิกทราบฐานะการเงินของกองทุน สงเคราะห์ชุมชน.....	149
21. การมีส่วนร่วมในการระดมจัดหาทุนขององค์การสมาชิก.....	150
22. ความคิดเห็นขององค์การสมาชิกเกี่ยวกับการควรมีส่วนร่วมในการ จัดหาทุน.....	151
23. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้มีการประชุม สัมมนา สาธิตเกี่ยวกับ กองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	152
24. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของ กรรมการที่ได้รับเลือกเข้า ดำเนินงานในกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	153
25. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล งานจากกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	155
26. การติดตามและประเมินผลงานการดำเนินงานขององค์การสมาชิก เอง.....	156
27. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาสังคมสงเคราะห์ และกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	157
28. เหตุผลที่การดำเนินงานของสภาสังคมสงเคราะห์และกองทุน สงเคราะห์ชุมชนควรแยกกัน.....	159
29. เหตุผลที่การดำเนินงานของสภาสังคมสงเคราะห์และกองทุน สงเคราะห์ชุมชนควรรวมกัน.....	161

30. ความคิดเห็นขององค์การสมาชิกเกี่ยวกับท่าทีของกองทุนสงเคราะห์ ชุมชนต่อพวกคน.....	162
31. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของกองทุนสงเคราะห์ชุมชน ตามที่ไต่ถามการมา.....	163
32. ความเชื่อว่ากองทุนสงเคราะห์ชุมชนตั้งใจจะช่วยองค์การ สมาชิกให้มีทุนดำเนินงานเพียงพอจริง ๆ.....	164
33. ความคิดเห็นเกี่ยวกับว่ากองทุนสงเคราะห์ชุมชนเป็นที่พึ่งของ องค์การสมาชิก.....	166
34. ความเข้าใจขององค์การสมาชิกเกี่ยวกับวิธีการหาทุนแบบ กองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	168
35. ความรู้เกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ชุมชนในต่างประเทศ.....	169
36. แหล่งต่าง ๆ ที่องค์การสมาชิกได้ความรู้เกี่ยวกับกองทุน สงเคราะห์ชุมชนในต่างประเทศ.....	17๐
37. ปัญหาที่องค์การสมาชิกประสบอยู่ในปัจจุบัน.....	171

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1. โครงสร้างของกองทุนสงเคราะห์ชุมชนโดยทั่วไป.....	61
2. แผนภูมิองค์กรสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยใน พระบรมราชูปถัมภ์.....	85
3. แผนผังของคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ชุมชน.....	97